

ปรัชญาสตรีนิยมกับภาษาที่กัดกันทางเพศ

Feminism and Sexist Language

วรเทพ ว่องสรรพการ*

Woratep Wongsuppan

บทคัดย่อ

ปัญหาเรื่องการใช้ภาษารูปแบบหนึ่งที่นักปรัชญาสตรีนิยมสนใจ คือ การใช้ภาษาที่กัดกันทางเพศที่สะท้อนทัศนคติความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ และมีผลต่อสถานะของเพศหญิงในสังคม บทความนี้ได้สำรวจลักษณะการใช้ภาษาที่ขาดความเป็นกลางทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งเสนอข้อโต้แย้งของฝ่ายที่เห็นว่า ภาษาไม่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคทางเพศและเห็นว่าไม่มีผลกระทบต่อสถานะของเพศหญิง ซึ่งผู้เขียนมีข้อสรุปว่าภาษามีความเกี่ยวข้องกับความเสมอภาคทางเพศและมีผลกระทบต่อสถานะของผู้หญิงในสังคมจริง จึงเสนอให้ปฏิรูปการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันเพื่อแก้ไขปัญหามานุษยวิทยาที่กัดกันทางเพศทั้งในระดับคำและข้อความ และแก้ไขในระดับทัศนคติคือการแก้ไขทัศนคติเรื่องความเสมอภาคทางเพศที่เป็นการแก้ไขในเชิงลึกด้วย

คำสำคัญ : ปรัชญาสตรีนิยม ปรัชญาภาษา สิทธิสตรี ภาษาที่กัดกันทางเพศ

* อาจารย์ประจำภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

Sexist language is one of the language usage problems that interested feminist philosophers. It reflects the attitudes of gender inequality and the low status of women in society. The article surveys the varieties of characteristic in language that lacks gender neutrality. It also proposes the arguments of those who deny the gender inequality in language. In the conclusion, the language usage does relate to gender equality and status of women in society. The articles suggests solving the gender discrimination by reforming the language usage, change the terms or Proposition in daily usage, and change the attitudes of gender equality in deeper level.

Keywords : Feminism, Philosophy of Language, Women's Rights, Sexist Language

ปัญหาเกี่ยวกับภาษาที่นักปรัชญาสตรีนิยมให้ความสนใจปัญหาหนึ่ง คือปัญหาเกี่ยวกับภาษากีดกันทางเพศ (sexist language) หรือภาษาที่มีผลต่อสถานะของเพศหญิง เป็นภาษาที่วางบทบาทให้เพศหญิงเป็นพลเมืองชั้นสองในสังคมแบบชายเป็นใหญ่ รวมถึงเป็นภาษาที่ขาดความเป็นกลางทางเพศ (gender-neutral) ในบทความนี้ ส่วนแรกจะกล่าวถึงที่มาและข้ออ้างเหตุผลของแนวคิดนี้โดยสังเขป ในส่วนที่สองจะนำเสนอตัวอย่างลักษณะการใช้ภาษากีดกันทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงนำเสนอตัวอย่างการใช้ภาษาลักษณะนี้ในภาษาไทย ในส่วนที่สามจะนำเสนอข้อโต้แย้งเกี่ยวกับภาษากีดกันทางเพศ และสุดท้ายจะนำเสนอทัศนะที่พยายามแก้ปัญหาภาษากีดกันทางเพศของนักปรัชญาสตรีนิยม

๑. ปรัชญาสตรีนิยมกับภาษากีดกันทางเพศ

ปรัชญาสตรีนิยม (feminist philosophy) คือกลุ่มการศึกษาปรัชญาที่ให้ความสนใจกับปัญหาเรื่องสถานะของผู้หญิงในสังคม โดยเฉพาะเรื่องความเสมอภาคทางเพศ หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิสตรี (woman's rights) โดยมีจุดเริ่มต้นจากการเรียกร้องสิทธิความเสมอภาคของเพศหญิง เช่น สิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน สิทธิทางการเมือง ตามทัศนะแบบเสรีนิยม (liberal feminism) ที่มีพื้นฐานอยู่บนความเชื่อเรื่องความเท่าเทียมกันของคุณค่าความเป็นมนุษย์ ชอบเขตการตั้งคำถามถึงความเสมอภาคทางเพศของปรัชญาสตรีนิยมครอบคลุมประเด็นการศึกษาอย่างกว้างขวาง อาทิ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา วัฒนธรรม และอื่น ๆ รวมถึงประเด็นหนึ่งที่นักปรัชญากลุ่มนี้ให้ความสนใจคือประเด็นปัญหาเรื่องสถานะของผู้หญิงในทางสังคม และเรื่องความเสมอภาคทางเพศที่ปรากฏอยู่ในการใช้ภาษา

ปรัชญาสตรีนิยมตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความสัมพันธ์กันระหว่างภาษาและสังคม โดยพบว่าภาษามีความสัมพันธ์กับสถานะทางเพศด้วย นั่นคือการใช้ภาษาที่เป็นอยู่โดยทั่วไปเป็นการใช้ภาษาที่กำหนดบทบาทให้เพศชายมีสถานะเหนือกว่า และเป็นการนำเสนอคุณค่าต่าง ๆ จากมุมมองของผู้ชายผ่านภาษาที่ใช้ ดังที่เรียกการใช้ภาษาที่มีลักษณะนี้ว่า “ภาษากีดกันทางเพศ” (sexist language) ในบทความเรื่อง “The Myth of the Neutral Man” มอลตัน (Moulton 1977 : 124-37) ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้ภาษาในข้ออ้างเหตุผล ดังนี้

ข้ออ้างเหตุผลที่ ๑

1. All Men are mortal.
2. Socrates is a man.
3. Therefore, Socrates is mortal.
๑. มนุษย์ทุกคนเป็นสิ่งที่ต้องตาย
๒. ไสกราตีส์เป็นมนุษย์ (หรือไสกราตีส์เป็นมนุษย์ผู้ชาย)*
๓. เพราะฉะนั้นไสกราตีส์เป็นสิ่งที่ต้องตาย

จากการอ้างเหตุผลซึ่งเป็นรูปแบบการอ้างเหตุผลแบบนิรนัยแบบจัดประเภท (syllogism) ที่คุ้นเคยกันโดยทั่วไป มอลตันเห็นว่าเป็นการอ้างเหตุผลที่ขัดแย้งกับเรื่อง

ความเสมอภาคทางเพศ โดยอธิบายว่า การใช้คำว่า “man” ในข้ออ้างเหตุผลดังกล่าว เป็นการใช้ภาษาที่ขาดความเป็นกลางทางเพศ เพราะคำว่า “man” หรือ “มนุษย์” มีความหมายที่บ่งถึงเฉพาะ “มนุษย์ผู้ชาย” เท่านั้น ดังนั้นในข้ออ้างที่ ๒ จึงมีความหมายว่า “โสกราตีสเป็นมนุษย์” และ “โสกราตีสเป็นมนุษย์ผู้ชาย” ด้วย แต่หากเปลี่ยนชื่อจากโสกราตีสที่หมายถึงนักปรัชญาชาวกรีกที่เป็นผู้ชายเป็นชื่อของผู้หญิง เช่น โซเฟีย (Sophia) ก็จะทำให้ข้ออ้างเหตุผลดังกล่าวเกิดความรู้สึกขัดแย้งขึ้นทันที ดังนี้

ข้ออ้างเหตุผลที่ ๒

1. All Men are mortal.
 2. Sophia is a man.
 3. Therefore, Sophia is mortal.
๑. มนุษย์ทุกคนเป็นสิ่งที่ต้องตาย
 ๒. โซเฟียเป็นมนุษย์ (หรือโซเฟียเป็นมนุษย์ผู้ชาย)*
 ๓. เพราะฉะนั้นโซเฟียเป็นสิ่งที่ต้องตาย

ในข้ออ้างที่ ๒ “Sophia is a man.” หรือ “โซเฟียเป็นมนุษย์ผู้ชาย” เป็นข้ออ้างเหตุผลที่ทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งหากนำมาใช้กับชื่อของผู้หญิง เพราะข้ออ้างเหตุผลดังกล่าวใช้ได้กับชื่อของผู้ชายเท่านั้น (ข้ออ้างที่ ๒) รวมถึงในตัวอย่างอื่น ๆ ที่มีการใช้คำว่า man (ในความหมายที่ระบุถึงเพศชาย) ทั้ง ๆ ที่ในข้อความนั้นมีความหมายรวมถึงถึงมนุษย์ทั้งสองเพศ เช่น

man	มนุษย์, บุคคล และปัจเจกบุคคล
mankind, men	มนุษย์, ความเป็นมนุษย์, มนุษยธรรม, ประชาชน, มนุษยชาติ, เผ่าพันธุ์มนุษย์, สังคม ผู้ชายและผู้หญิง
manhood	ความเป็นผู้ใหญ่ และความมีวุฒิภาวะ
manpower	ทรัพยากรมนุษย์, ทีมงาน, บุคลากร และแรงงาน

การใช้คำว่า mankind และ manhood ที่แปลว่า “ความเป็นมนุษย์” และ “ความเป็นผู้ใหญ่” เท่ากับเป็นการตัดสินว่า ความเป็นมนุษย์และความเป็นผู้ใหญ่สามารถตัดสินจากลักษณะของเพศชาย นอกจากนี้ที่มาของศัพท์ที่เป็นความหมายของคำว่าผู้หญิงใน

ภาษาอังกฤษ คือ woman ก็มีที่มาจากคำว่า wife of man หรือภรรยาของมนุษย์ (Online Etymology Dictionary 2012) การใช้คำศัพท์ดังกล่าวจึงสะท้อนทัศนคติที่กำหนดให้เพศชายเป็นหลักหรือสำคัญกว่า และกำหนดให้เพศหญิงมีสถานะเป็นเพียงภรรยาของมนุษย์เท่านั้น

นักปรัชญาสตรีนิยมเห็นว่าความไม่เสมอภาคทางเพศเป็นทัศนคติทางสังคมที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ที่เพศชายเป็นผู้มีอำนาจทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองมากกว่าเพศหญิง เช่น ในทัศนะของอริสโตเติลที่เห็นว่าเพศชายเป็นเพศที่มีความสมบูรณ์กว่าเนื่องจากเพศชายมีความสามารถในการใช้เหตุผลมากกว่า หรือดังที่ปรากฏอยู่ในความเชื่อของศาสนาคริสต์ที่มนุษย์เพศหญิงถูกสร้างขึ้นมาจากส่วนหนึ่งของมนุษย์เพศชาย และเพศหญิงก็เป็นต้นเหตุที่ก่อให้เกิดบาปกำเนิด (original sin) หรือเป็นจุดเริ่มต้นในการกระทำบาปของมนุษย์ ในหนังสือชื่อ “The radical Future of Liberal Feminist” ของไอเซนส์ไตน์ (Eizenstien 1981 : 14-15) กล่าวถึงรากฐานของปัญหาเรื่องความเสมอภาคทางเพศว่ามีที่มาจาก “อคติแบบปิตาธิปไตย” (Patriarchy bias) ซึ่งแฝงตัวอยู่ในทัศนคติของมนุษย์และสังคม เช่น การจำกัดให้ผู้หญิงทำหน้าที่แม่หรือการจำกัดให้ผู้หญิงทำงานบ้าน ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าอคติแบบปิตาธิปไตยมีจุดเริ่มต้นจากการแบ่งแยกเพศหญิงและเพศชายโดยลักษณะทางชีวภาพเป็นพื้นฐาน แล้วนำไปสู่ข้ออ้างที่มีอคติเรื่องความเสมอภาคทางเพศอื่น ๆ ตามมา

๒. ลักษณะของภาษาเกิดกันทางเพศ

นักปรัชญาสตรีนิยมเห็นว่าการใช้ภาษาเกิดกันทางเพศเป็นลักษณะการใช้ภาษาที่มีพื้นฐานมาจากทัศนคติและมุมมองของเพศชาย จึงเป็นภาษาที่ให้ความสำคัญกับสถานะของเพศชายเป็นหลัก และวางบทบาทเพศหญิงให้มีสถานะทางสังคมอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ทำให้เพศหญิงเป็นพลเมืองชั้นสอง มีลักษณะลดทอนคุณค่าทางเพศและส่งผลกระทบต่อความเสมอภาคทางเพศในที่สุด ในส่วนนี้ผู้เขียนจะนำเสนอลักษณะและตัวอย่างของภาษาที่มีลักษณะเกิดกันทางเพศตามที่นักปรัชญาสตรีนิยมกล่าวถึงโดยสังเขป

๒.๑ การใช้ภาษาที่ขาดความเป็นกลางทางเพศ

การใช้ภาษาที่ขาดความเป็นกลางทางเพศ (False gender-neutral) คือ การใช้ภาษาที่เอนเอียงระบุถึงลักษณะของเพศชาย ทั้งที่ในเรื่องนั้นมีความเกี่ยวข้องกับทั้งสองเพศ ตัวอย่างเช่น การใช้คำว่า man, men และ he กับมนุษย์ทั้งสองเพศ ทั้งที่คำดังกล่าวเป็นคำที่ระบุถึงเพศชายมากกว่า เช่น รูปแบบการอ้างเหตุผลแบบนิรนัยที่มอลตันกล่าวถึง หรือตัวอย่างอื่น ๆ เช่น

- He drank the wine.
- A man went into a bar.
- When a student comes into a room, he should pick up a handout.
- Man is a primate. (Stanford Encyclopedia of Philosophy 2012)*

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างเรื่องการใช้ภาษาที่ขาดความเป็นกลางทางเพศ ซึ่งส่งผลให้รูปแบบการใช้ภาษามีลักษณะผิดแปลก ขัดแย้ง หรือนำตลกขบขันเมื่อพิจารณาความหมายตามรูปประโยค เช่น

- Man is Mammal (ผู้ชายเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม)
- She's the best man for the job. (เธอเป็นบุรุษแห่งปี)
- Man has two sex; some men are female. (ผู้ชายมีสองเพศ ผู้ชายบางคนเป็นผู้หญิง)
- Man breastfeeds his young. (ผู้ชายเลี้ยงลูกของเขาด้วยนม)
- Ask the candidate about his husband or wife. (ขอให้เสนอตัวสามีหรือภรรยาของเขา)

เมอซีเออร์ (Mercier 1995 : 221-259) อธิบายว่า คำว่า man นั้นสามารถใช้ได้กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่รู้เพศ และหมายถึงผู้ชาย หรือการใช้เพื่อเน้นย้ำถึงบุคคลสำคัญที่เป็นผู้หญิง แตกต่างจากคำว่า women และ she ที่ใช้ได้กับผู้หญิงเท่านั้น จึงทำให้การใช้คำและข้อความดังกล่าวมีลักษณะเป็นภาษาที่ขาดความเป็นกลางทางเพศ

* ผู้เขียนนำตัวอย่างมาจาก Stanford Encyclopedia of Philosophy, Feminist Philosophy of Language, [online], available on <http://plato.stanford.edu/entries/feminism-language/>, 13 September 2012.

การใช้ภาษาที่ขาดความเป็นกลางทางเพศอาจมีความหมายรวมถึงภาษาที่มองไม่เห็นผู้หญิง (invisibility of women) หรือการใช้ภาษาที่นักปรัชญาสตรีนิยมเห็นว่าทำให้เพศหญิงถูกกันออกไปจากพื้นที่ทางสังคม แล้วยกพื้นที่ให้เป็นของเพศชายเท่านั้น ตัวอย่างเช่น การใช้คำว่า man ดังที่กล่าวถึงไปแล้ว หรือการใช้คำสรรพนามชนิดอื่น ๆ เช่น he, his, him และ himself ซึ่งเป็นคำสรรพนามที่ใช้ระบุถึงเพศชายแทนประธานในประโยคที่ไม่ทราบเพศ เช่น

- When a reporter covers a controversial story, he has a responsibility to present both sides of the issue.
- Each student should bring his notebook to class every day.
- If a customer has a complaint, send him to the service desk.
- The handicapped child may be able to feed himself. (The University of the Philippines Open University 2012)*

ประโยคต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวอย่างประโยคที่ถึงแม้จะไม่ได้มีความชัดเจนว่าประธานในประโยคเป็นเพศอะไร แต่ผู้ใช้กลับเลือกคำสรรพนามบุรุษที่ ๓ และคำสรรพนามที่ระบุความเป็นเจ้าของที่ระบุถึงลักษณะของเพศชาย (คล้ายกับการใช้คำว่า “เขา” ในภาษาไทย)

๒.๒ การใช้ภาษาที่ยึดเอาเพศชายเป็นบรรทัดฐาน

การใช้ภาษาที่ยึดเอาเพศชายเป็นบรรทัดฐาน (Maleness as norm) คือ ลักษณะการใช้ภาษาที่ยึดเอาเพศชายเป็นบรรทัดฐานเมื่อกล่าวถึงบุคคลทั้งสองเพศ โดยแยกคำศัพท์ที่ใช้กับเพศหญิงให้มีลักษณะแตกต่างออกไป เช่น เป็นคำที่ต้องระบุถึงความเป็นเพศ ทั้งนี้เป็นเหมือนกับการแสดงว่าในแวดวงนั้น ๆ เพศชายเหนือกว่าเพศหญิง เช่น การใช้คำว่า “doctor” ที่หมายถึงแพทย์ที่เป็นเพศชายไม่ต้องระบุความเป็นเพศลงในคำศัพท์ แต่หากต้องระบุถึงแพทย์ที่เป็นผู้หญิง กลับต้องระบุถึงเพศลงไป คือคำว่า “lady doctor” ด้วยเหตุนี้ นักปรัชญาสตรีนิยมจึงเห็นว่าลักษณะการใช้ภาษาดังกล่าว

* ตัวอย่างของภาษากีดกันทางเพศส่วนใหญ่โดยเฉพาะในภาษาอังกฤษมาจาก The University of the Philippines Open University, Sexism in language, [online], available on http://www.upou.edu.ph/gender/gender_fair.htm, 19 September 2012.

๑๓๐ วรเทพ ว่องสรรพการ

เป็นการใช้ภาษาที่ให้ความสำคัญกับเพศชายหรือยึดเอาเพศชายเป็นบรรทัดฐาน โดยมีตัวอย่างอื่น ๆ เช่น

writer (นักเขียน)	และ	woman writer (นักเขียนหญิง)
lawyer (นักกฎหมาย)	และ	female lawyer (นักกฎหมายหญิง)
manager (ผู้จัดการ)	และ	manageress (ผู้จัดการหญิง)

หรือตัวอย่างอื่น ๆ ในภาษาไทย เช่น

ตำรวจ ทหาร	และ	ตำรวจหญิง ทหารหญิง
ร้อยตรี ร้อยโท	และ	ร้อยตรีหญิง ร้อยโทหญิง
นายอำเภอ	และ	นายอำเภอหญิง
นักการเมือง	และ	นักการเมืองหญิง

นอกจากนั้นภาษาที่ใช้เพศชายเป็นบรรทัดฐานยังปรากฏอยู่ในรูปแบบการใช้ประโยคที่กล่าวถึงคู่สามีและภรรยาพร้อมกัน แต่มักจะกล่าวถึงเพศหญิงให้มีฐานะเป็นเพียงภรรยาของเพศชายมากกว่าที่จะกล่าวถึงความมีตัวตนของเพศหญิงอย่างแท้จริง เช่น

Man and wife (ผู้ชายคนนั้นและภรรยา)
Connors and Miss (คุณคอนเนอร์สและคุณนาย)

การใช้ภาษาในลักษณะนี้ยังรวมถึงการกำหนดคำนำหน้าชื่อให้ผู้หญิงหลังจากเปลี่ยนแปลงสถานภาพสมรสของผู้หญิงด้วย (จาก Miss เป็น Mrs. หรือจาก นางสาว เป็น นาง) เพราะมีคำถามว่าหากเพศชายไม่จำเป็นต้องระบุถึงการเปลี่ยนแปลงสถานภาพสมรสเมื่อแต่งงานแล้ว (ยังคงใช้ Mr. หรือ นาย เหมือนเดิม) ทำไมเพศหญิงจึงต้องแสดงออกว่าตัวเองสมรสแล้วหรือยังไม่สมรสผ่านคำนำหน้าชื่อ รวมถึงการเปลี่ยนนามสกุลตามสามีเมื่อแต่งงานด้วย ที่อาจนำไปสู่ปัญหาการละเมิดสิทธิและความรุนแรงทางเพศ รวมถึงปัญหาสังคมอื่น ๆ ที่ตามมาอีกมากมาย

๒.๓ ภาษาที่กำหนดจากมุมมองของเพศชาย

ภาษาที่กำหนดจากมุมมองของเพศชาย (Encoding of male worldview) เป็น

ภาษาที่มีที่มาจากทัศนคติเฉพาะของเพศชาย โดยแบ่งแยกการใช้ภาษาจากมุมมองฝ่ายเดียว ตัวอย่างเช่น การใช้ภาษาที่มีลักษณะบิดเบือนทำให้คุณค่าของเพศหญิงลดลง ตัวอย่างเช่น

Chick	แปลว่า ลูกไก่, ลูกนก, เด็กผู้หญิง หรือหญิงสาว (สแลง)
Cow	แปลว่า แม่วัว หรือหญิงอ้วน (สแลง)
Pussy	แปลว่า ลูกแมว หรืออวัยวะเพศหญิง (สแลง)
Son of a bitch	แปลว่า ลูกของหญิงเลว หรือลูกนางโสเภณี (คำด่าทอ)
Old maid	แปลว่า สาวแก่ หรือสาวที่นทีก

จากตัวอย่างดังกล่าว คำศัพท์เกี่ยวกับผู้หญิงจะเป็นคำที่มีความหมายระบุถึงความอ่อนแอ น่าดูถูกเหยียดหยาม หรือแสดงความหมายในเรื่องเพศสัมพันธ์ ซึ่งล้วนแล้วแต่ทำให้คุณค่าความเป็นมนุษย์ของเพศหญิงลดลง หรือการใช้คำด่าทอก็มีการนำเอาลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเพศหญิงไปสัมพันธ์กับเรื่องที่เลวร้าย ตัวอย่างการใช้ภาษาลักษณะนี้ในภาษาไทย เช่น

- ไก่, อีตัว, ฝิชนุน, กะหรี, โสเภณี ฯลฯ / เป็นคำที่ใช้เรียผู้หญิงที่ขายบริการทางเพศเพื่อให้เกิดความรู้สึกเลวร้าย น่ารังเกียจ น่าดูถูกเหยียดหยาม หรือกลายเป็นตัวตลกในสังคม

- “หน้าตัวเมีย” และ “ไปเอากระโปรง (หรือผ้าถุง) แม่มาใส่ไป” / เป็นคำและข้อความที่ใช้ด่าทอผู้ชายที่ทำตัวไม่ดี โดยนำเอาลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเพศหญิงมาเป็นคำด่าทอ ตรงข้ามกับคำว่า “เป็นลูกผู้ชาย” ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในการชื่นชม และการกล่าว “ไปเอาผ้าขาวม้าพอมานุ่ง” ก็ไม่ใช่คำด่าทอ

- วันทอง, โมรา และกาก็ ซึ่งเป็นชื่อตัวละครในวรรณคดีที่มีพฤติกรรมทางเพศไม่ซื่อสัตย์ต่อสามี คำดังกล่าวถูกนำมาใช้ต่อว่าผู้หญิงที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อคู่ครอง แตกต่างจากคำว่า “ขุนแผน” ซึ่งไม่ซื่อสัตย์หรือมีพฤติกรรมนอกใจคู่ครองของตัวเองเช่นเดียวกัน แต่กลับเป็นคำที่ใชยกย่องผู้ชายที่สามารถมีคู่นอนได้จำนวนมาก ๆ

รูปแบบการใช้ภาษาที่กำหนดจากมุมมองของผู้ชายอีกชนิดหนึ่ง คือการใช้ภาษาที่มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางเพศ ที่กำหนดตัดสินจากมุมมองในเรื่องเพศของผู้ชายเท่านั้น เช่น foreplay, climax, playboy, sadist – masochist และ master – slave

ตัวอย่างภาษาเรื่องเพศที่กำหนดจากมุมมองของผู้ชายที่พบในภาษาไทย เช่น การใช้คำว่า “ได้ - เสีย” ในเรื่องการมีกิจกรรมทางเพศที่ให้บทบาทกับฝ่ายชายว่าเป็นฝ่ายได้ และวางบทบาทให้ฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายเสียจากการมีความสัมพันธ์ทางเพศ หรือตัวอย่างการใช้ภาษาลักษณะนี้รูปแบบอื่น ๆ เช่น

- มีชู้ และ เล่นชู้ / คำที่บรรยายพฤติกรรมการนอกใจของเพศหญิงที่มีลักษณะประณามถึงความเลวร้าย และการเรียกเพศชายที่มีส่วนในพฤติกรรมดังกล่าวว่า “ชายชู้” ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับพฤติกรรมการนอกใจของเพศชาย กลับเลือกใช้คำที่ “ไม่มีลักษณะเลวร้ายเหมือนกับภาษาที่ใช้กับเพศหญิง เช่น คำว่า มีบ้านเล็ก, มีเล็ก มีน้อย และเรียกเพศหญิงว่าเป็น “เมียน้อย” ซึ่งเป็นคำว่ามีลักษณะต่อว่าเพศหญิงมากกว่าต่อว่าเพศชายที่มีเมียน้อย

- ส่ำสอน, รำน และแพศยา / คำที่ใช้บรรยายพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ดีของเพศหญิงเป็นคำที่มีความรุนแรงและเป็นคำที่ใช้คำทอ ส่วนคำที่ใช้กับพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ดีของผู้ชายจะไม่ใช้คำที่มีความรุนแรงนัก หรือเป็นคำที่มีน้ำเสียงในเชิงชื่นชมมากกว่า เช่น คำว่า “เจ้าชู้”, “นักรัก” หรือ “เสือผู้หญิง” เป็นต้น

- ถูกฟัน, ฟัน / คำว่า “ถูกฟัน” ใช้อธิบายการมีความสัมพันธ์ทางเพศของเพศหญิง โดยตัดสินว่าเพศหญิงเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำหรือถูกทำให้เสียหาย เมื่อเทียบกับการมีความสัมพันธ์ทางเพศชายจะใช้คำว่า “ฟัน” ที่แสดงว่าเป็นฝ่ายผู้กระทำหรือฝ่ายได้เปรียบ

นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษาที่มีความรุนแรง ตัวอย่างเช่น การใช้คำว่า “rape” หรือ “ข่มขืน” ที่แสดงถึงความรุนแรงที่กระทำโดยฝ่ายชายต่อฝ่ายหญิง ภายหลังมีความพยายามนำเสนอให้เปลี่ยนคำที่ใช้ใหม่เป็นคำว่า “sexual harassment” หรือ “การคุกคามทางเพศ” เพื่อให้แสดงถึงความเฉพาะเจาะจงที่จะสร้างความรุนแรงกับเพศหญิงลดน้อยลง

๓. ประเด็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับภาษากิตกันทางเพศ

จากทัศนะของนักปรัชญาสตรีนิยมที่เห็นว่าภาษามีลักษณะกิตกันทางเพศ มีประเด็นข้อโต้แย้งต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษากิตกันทางเพศ ดังนี้

๓.๑ ภาษาเกิดกันทางเพศเป็นเพียงความเคยชินที่ไม่สัมพันธ์กับความเสมอภาคทางเพศ

มีข้อโต้แย้งว่า ลักษณะของภาษาที่นักปรัชญาสตรีนิยมเห็นว่ามึลักษณะเกิดกันทางเพศ เป็นเพียงความเคยชินที่เกิดจากความไม่ตั้งใจของผู้ใช้ภาษา เป็นการใช้ภาษาที่ไม่ได้มีเจตนาให้เป็นการเกิดกันทางเพศ หรือเป็นเพียงการใช้ภาษาที่สืบต่อกันมาเท่านั้น ตัวอย่างเช่น การใช้คำว่า doctor และ lady doctor เนื่องจากในอดีตผู้ที่ทำหน้าที่แพทย์มีแต่คนที่เป็นผู้ชายเท่านั้น จึงทำให้การใช้คำว่า doctor กับผู้ชายเป็นหลัก แต่เมื่อมีผู้หญิงเป็นแพทย์จึงพยายามใช้ภาษาเพื่อแยกแยะให้มีความแตกต่างจากแพทย์ที่เป็นผู้ชาย โดยการใช้คำว่า lady doctor เรียกแพทย์ที่เป็นผู้หญิง ดังนั้นการใช้ภาษาจึงไม่ได้สะท้อนถึงลักษณะเกิดกันทางเพศตามที่นักสตรีนิยมนำเสนอ เช่นเดียวกับคำอื่น ๆ เช่น writer – woman writer, lawyer – female lawyer, manager – manageress เป็นต้น

มอลตันแสดงความเห็นในประเด็นนี้ว่า การใช้ภาษาเกิดกันทางเพศไม่ได้เป็นเพียงแค่ความเคยชินหรือสิ่งที่ใช้สืบต่อกันเท่านั้น แต่เป็นการใช้ภาษาที่กำหนดมาตรฐานเชิงคุณค่าในเรื่องเพศไว้ด้วย เช่นการใช้คำว่า man และ he ในรูปแบบภาษาที่ขาดความเป็นกลางทางเพศนั้นได้ทำหน้าที่สะท้อนมาตรฐานว่าเพศชายมีมาตรฐานในเชิงคุณค่าที่สูงกว่า หรือเท่ากับเป็นการทำเครื่องหมาย (marked) ให้กับคำศัพท์ที่ใช้ มอลตันเปรียบเทียบกับการใช้คำศัพท์ต่าง ๆ อาทิ คำว่า “สูง” หรือ “กว้าง” การตั้งคำถามว่า “สูงเท่าไร” หรือ “กว้างแค่ไหน” การใช้คำว่า “สูง” และ “กว้าง” เป็นคำศัพท์ที่สะท้อนถึงคุณค่าที่ผู้พูดกล่าวถึงสิ่งที่คาดหวังหรือสิ่งที่มีคุณค่ามากกว่าคำศัพท์ที่อยู่ตรงข้าม เช่น “เตี้ย” และ “แคบ” ดังนั้นการใช้คำว่า man และ he จึงเป็นการสะท้อนทัศนคติของผู้ใช้ลงไปในภาษา ถึงแม้จะเป็นความเคยชิน นักปรัชญาสตรีนิยมก็เห็นว่าการใช้ภาษาลักษณะนี้ก็ถือได้ว่าเป็นการใช้ภาษาที่มีผลต่อการวางมาตรฐานเชิงคุณค่าในเรื่องเพศไปแล้ว (Moulton 1977 : 128–129) ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า อย่างไรก็ตามการโต้แย้งว่าภาษาเกิดกันทางเพศเป็นเพียงความเคยชินนั้นไม่สามารถที่จะยอมรับได้ เพราะความเคยชินไม่สามารถนำมาใช้เป็นข้ออ้างเพื่อสนับสนุนการทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องได้ หากยอมรับว่าภาษาเกิดกันทางเพศเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องจริงก็ควรที่จะยกเลิกการใช้ภาษาในรูปแบบนี้

๓.๒ ภาษาเกิดกันทางเพศไม่มีอิทธิพลต่อการเกิดกันทางเพศ

จาก ๓.๑ หากยอมรับว่าภาษามีลักษณะเกิดกันทางเพศและสะท้อนมาตรฐานเชิงคุณค่าจริง ก็อาจมีข้อโต้แย้งตามมาว่าการใช้ภาษาในลักษณะนี้ไม่มีผลต่อความเสมอภาคทางเพศมากนัก เพราะปัญหาเรื่องความเสมอภาคทางเพศน่าจะมีที่มาจากสาเหตุอื่นมากกว่า เช่น ลักษณะทางชีวภาพของเพศชายและเพศหญิงที่แตกต่างกัน ปัจจัยทางการเมืองและการปกครอง หรือเรื่องเศรษฐกิจและสังคมที่มีลักษณะเกิดกันทางเพศอยู่ก่อนแล้ว ส่วนภาษานั้นไม่ได้มีอิทธิพลต่อสถานะทางเพศมากมายอะไร หรือหากต้องการแก้ปัญหาเรื่องความเสมอภาคทางเพศก็ควรให้ความสนใจกับเงื่อนไขที่สำคัญกว่าเรื่องภาษาซึ่งไม่ใช่สาเหตุที่แท้จริง

ในประเด็นนี้นักสตรีนิยมเห็นว่า นอกจากภาษาจะทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานเชิงคุณค่าในเรื่องเพศแล้วภาษายังทำหน้าที่กำหนดความเป็นจริงทางสังคมด้วย เนื่องจากภาษาทำหน้าที่ในการเก็บรักษาและสืบต่อทัศนคติและความเชื่อของสังคม การเรียนรู้และการใช้ภาษาจึงเท่ากับเป็นการเก็บรักษาและสืบต่อทัศนคติและความเชื่อของสังคมนั้นต่อไป หากสังคมหนึ่งมีลักษณะเกิดกันทางเพศและสะท้อนออกมาในรูปแบบของการใช้ภาษา ภาษานั้นก็จะทำหน้าที่ผลิตซ้ำทัศนคติและความเชื่อของสังคมที่มีลักษณะเกิดกันทางเพศต่อไปอย่างไม่รู้จบ ตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมการเปรียบผู้หญิงกับดอกไม้หรือสิ่งของสวย ๆ งาม ๆ นอกจากเป็นการใช้ภาษาในลักษณะที่สะท้อนทัศนคติและความเชื่อของสังคมที่วางบทบาทความเป็นผู้หญิง โดยให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ภายนอกมากกว่าความรู้ความสามารถและศักยภาพอื่น ๆ ยังเป็นการวางบทบาทของเพศหญิงหรือ “ความเป็นหญิง” ให้อยู่ในฐานะของความเป็นแม่ที่ต้องทำหน้าที่เลี้ยงดูลูก ทำงานบ้าน และคอยสนับสนุนการกินการอยู่ของเพศชาย ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตในเชิงเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันกลับวางบทบาทของ “ความเป็นชาย” ให้ผูกพันกับเรื่องที่สังคมเห็นว่ามีความสำคัญมากกว่า เป็นเรื่องความรู้ความสามารถหรือคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น ความกล้าหาญ เกียรติยศ และศักดิ์ศรี เป็นต้น

การใช้ภาษาทำหน้าที่เก็บรักษาและสืบต่อทัศนคติต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการผลิตซ้ำและจัดวางบทบาททางสังคมให้เพศหญิงด้อยกว่าเพศชาย นอกจากนี้เมื่อมีการให้คุณค่ากับเพศหญิงตามมาตรฐานที่ภาษาได้กำหนดเอาไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การวางบทบาทให้ผู้หญิงมีบทบาททางสังคมในด้านที่ต้องใช้รูปร่างหน้าตาหรือลักษณะทางเพศ

เป็นหลัก อาทิ การจัดประกวดนางงาม ให้ทำหน้าที่พนักงานรับโทรศัพท์ พนักงานต้อนรับ พนักงานส่งเสริมการขายสินค้า หรือเป็นวัตถุทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ หากไม่เป็นไปตามมาตรฐานดังกล่าวเพศหญิงก็จะถูกทำให้ด้อยลงไปอีก ซึ่งนำไปสู่ความกดดันต่อตนเองจากมาตรฐานค่านิยมที่สังคมกำหนดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ของเพศหญิง อาทิ การลดน้ำหนักด้วยวิธีการที่อันตราย การผ่าตัดทำศัลยกรรม หรือการขีดสารเคมีแปลกปลอมต่าง ๆ เข้าสู่ร่างกายเพื่อความงาม รวมถึงการปฏิบัติตนให้เป็นเสมือนกับวัตถุทางเพศเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมแบบชายเป็นใหญ่ จึงกล่าวได้ว่าภาษาเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดทัศนคติความเชื่อของสังคม และต้องถือว่ามีอิทธิพลต่อเรื่องความเสมอภาคทางเพศในเชิงลึกที่มีความสำคัญมากกว่า หรือไม่น้อยไปกว่าเงื่อนไขอื่น ๆ ดังที่ คาเมรอนกล่าวว่า “ภาษากีดกันทางเพศสอนพวกเราว่า ใครก็ตามที่ใช้และเผยแพร่มัน จะคิดถึงสถานะของผู้หญิงว่าสมควรเป็นประชากรชั้นสอง ไม่มีปากไม่มีเสียง เป็นวัตถุทางเพศ เป็นตัวแทนแห่งความชั่วร้าย” (Cameron 1985 : 91)

๓.๓ ภาษาไม่สามารถก่อให้เกิดความรุนแรงทางเพศได้

มีการตั้งคำถามว่าภาษาสร้างผลกระทบทางสังคมหรือความรุนแรงทางเพศได้จริงหรือไม่ เพราะโดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงความรุนแรงก็มักจะหมายถึงความรุนแรงในเชิงกายภาพเท่านั้น ตัวอย่างเช่นที่คนจะว่าการใช้ภาษาต่อว่าด่าทอผู้อื่นไม่จัดเป็นความรุนแรง หรือที่คนจะว่าการไม่ทำร้ายร่างกายเป็นหลักจริยธรรมขั้นต่ำ ตราบใดที่ความขัดแย้งนั้นไม่นำไปสู่การทำร้ายร่างกายก็ถือว่ายังคงเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ ในบทความเรื่อง “The Reality of Linguistic Violence Against Women” โดยเกย์ (Gay 1997 : 467-473) กล่าวถึงความรุนแรงในหลากหลายรูปแบบ มีทั้งความรุนแรงชนิดเปิดเผย (overt) และชนิดปกปิด (covert) เกย์เห็นว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากภาษาสามารถถือเป็นความรุนแรงชนิดปกปิดได้ หรืออย่างน้อยที่สุดภาษาสามารถนำไปสู่การดูหมิ่นเหยียดหยามได้ เกย์อ้างถึงโจเอล ไฟน์เบิร์ก (Joel Feinberg) ที่กล่าวถึงความแตกต่างของความหมายระหว่างคำว่า “การทำร้าย” (hurt) และคำว่า “การละเมิด” (harm) ภาษากีดกันทางเพศอาจไม่สามารถทำร้ายเพศหญิงในเชิงกายภาพได้ แต่ภาษาชนิดนี้ก่อให้เกิดการละเมิดต่อเพศหญิงได้ และการละเมิดดังกล่าวก็เพียงพอที่จะทำให้อาสาสมัครกีดกันทางเพศในประเด็นเชิงจริยธรรมได้

ผู้เขียนมีความเห็นว่าในปัจจุบันสังคมมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น เราควรเข้าใจความ

รุนแรงของภาษากีดกันทางเพศในมิติที่หลากหลายกว่าความรุนแรงทางตรง หรือความรุนแรงในเชิงกายภาพ (Physical violence) เท่านั้น อาทิ การอธิบายว่าภาษาเป็นความรุนแรงในเชิงโครงสร้าง (Structural Violence) หรือเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural Violence) ซึ่งเป็นความรุนแรงที่เกิดจากโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมแบบชายเป็นใหญ่ ที่กำหนดให้เพศชายมีสถานะและบทบาทเหนือกว่าเพศหญิง สามารถแสดงออกถึงความรุนแรงต่อเพศหญิงได้ หรือภาษาเป็นเครื่องมือในการสืบต่อความเชื่อของสังคมไปสู่ความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นได้จริงในสังคม ดังนั้นการใช้ภาษากีดกันทางเพศจึงเป็นตัวอย่งที่ชัดเจนของความรุนแรงที่ไม่ได้ส่งผลกระทบทางกายภาพ แต่มีผลกระทบต้อจิตใจและชีวิตความเป็นอยู่จากความรุนแรงที่มีอยู่ในโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมที่ไม่เท่าเทียมกันทางเพศ โดยผลกระทบอาจเกิดขึ้นในรูปแบบที่ผู้ใช้ภาษาอาจไม่รู้สึกรู้สิดหรือไม่สามารถระบุได้ว่าใครเป็นผู้กระทำ และเกิดขึ้นในรูปแบบการผลิตซ้ำจากทัศนคติของสังคมที่นำไปสู่ความรุนแรงครั้งใหม่ต่อเนื่องไปไม่มีที่สิ้นสุด

ตัวอย่างผลกระทบที่ชัดเจนที่สุดของภาษาเรื่องความรุนแรงต่อเพศหญิง คือการกำหนดให้ผู้หญิงต้องเปลี่ยนนามสกุลตามสามีภายหลังการแต่งงาน ด้วยข้อกำหนดนี้มีผลทำให้บางสังคมให้ความสำคัญกับลูกที่เป็นเพศชายมากกว่าลูกที่เป็นเพศหญิง เพราะมีความเชื่อว่าเพศชายสามารถสืบสกุลได้ ส่วนเพศหญิงเมื่อแต่งงานก็ต้องเปลี่ยนนามสกุลตามสามี ดังที่เกิดความรุนแรงขึ้นในยุคสมัยที่รัฐบาลจีนกำหนดนโยบายลูกคนเดียว (one-child policy) เพื่อสนับสนุนให้มีลูกเพียงแ่คนเดียว เนื่องจากรัฐบาลจีนมีนโยบายที่ต้องการจะลดจำนวนประชากร เมื่อนโยบายนี้ผนวกกับความเชื่อว่าลูกชายสามารถสร้างประโยชน์ให้กับครอบครัวได้มากกว่าลูกผู้หญิง ที่แต่งงานแล้วจะต้องย้ายไปอยู่กับสามีและไม่สามารถสืบทอดนามสกุลของครอบครัวได้ หรือจากความเชื่อของชาวจีนที่ว่า หากนามสกุลหรือแซ่ของตระกูลจบสิ้นลงที่คนรุ่นใดก็จะเกิดความเป็นอับมงคลขึ้นกับวงศ์ตระกูล โดยมีคำเปรียบเทียบการเลี้ยงลูกผู้หญิงว่า เป็นเหมือนกับ การรดน้ำให้กับที่นาของคนอื่น ผลที่เกิดตามมาจากนโยบายนี้คือ ครอบครัวที่มีลูกผู้หญิงจะหาทางกำจัดทารกด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา เช่น มีการพยายามตรวจสอบเพศของทารกในครรภ์ หากทราบว่าเป็นเพศหญิงก็จะตัดสินใจทำแท้ง หรือหากคลอดออกมาแล้วพบว่า เป็นทารกเพศหญิงก็จะไม่แจ้งกับทางการเพื่อจะได้หาทางกำจัดโดยการนำไปทิ้งหรือฆ่าเพื่อให้สามารถมีลูกคนใหม่ได้ ซึ่งมีข้อมูลว่าจากนโยบายนี้ทำให้มีการฆ่าเด็ก

ผู้หญิงไปเป็นจำนวนมาก*

การอธิบายว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากภาษาก่อให้เกิดผลทางความคิด และเห็นว่าความรุนแรงทางจิตไม่มีความร้ายแรงเท่ากับความรุนแรงทางกายภาพ จากตัวอย่างข้างต้นจะพบได้อย่างชัดเจนว่า ความรุนแรงของภาษาที่มีผลต่อความคิด สามารถนำไปสู่ผลกระทบทางกายภาพที่รุนแรงได้ไม่แพ้กัน หรือในบางกรณีก็อาจสร้างความรุนแรงได้มากกว่า เนื่องจากเป็นความรุนแรงในรูปแบบที่ซับซ้อนและเป็นเรื่องยากที่จะป้องกันแก้ไข ในปัจจุบันหลาย ๆ ประเทศได้เปลี่ยนข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปลี่ยนนามสกุลของเพศหญิงหลังการสมรส เช่น ยอมให้ผู้หญิงสามารถตัดสินใจที่จะเลือกใช้ นามสกุลเดิมของตัวเองได้ รวมถึงสามารถให้ลูกใช้นามสกุลของแม่ได้ ซึ่งก็ทำให้ปัญหานี้ลดน้อยลง

๔. สรุป : การปฏิรูปการใช้ภาษาเพื่อเลี่ยงการกีดกันทางเพศ

นักปรัชญาภาษาหลายคนเคยกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและสังคมไว้ อาทิ ซอล คริปกี (Saul Kripke), ฮิลลารี พัทนัม (Hilary Putnam) รวมถึงทฤษฎีการกระทำโดยภาษา (Speech act theory) ของ เจ. แอล. ออสติน (J. L. Austin) ว่าภาษาทำหน้าที่สะท้อนและกำหนดการกระทำที่เป็นพฤติกรรมทางสังคมอย่างไร ดังนั้นหากพบว่าภาษามีผลกระทบต่อความเสมอภาคทางเพศก็ควรปฏิรูปการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น นักปรัชญาสตรีนิยมได้นำเสนอทางออกของการใช้ภาษาที่มีลักษณะกีดกันทางเพศไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าอาจจำแนกความพยายามในการเคลื่อนไหวเพื่อปฏิรูปการใช้ภาษาเพื่อหลีกเลี่ยงภาษากีดกันทางเพศได้เป็น ๒ ระดับ

* นโยบายลูกคนเดียว (one-child policy) เริ่มดำเนินการในปี ค.ศ. ๑๙๗๙ ในสมัยที่ นายเติ้ง เสี่ยว ผิง (Deng xiao ping) เป็นผู้นำสูงสุดของจีน โดยกำหนดให้ประชากรในประเทศจีนวางแผนครอบครัว และบังคับให้คุมกำเนิด โดยกำหนดให้แต่ละครอบครัวในเขตเมืองขนาดกลางและเมืองขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นประชากรร้อยละ ๓๕.๙ ของประเทศมีลูกได้เพียงคนเดียว และผ่อนปรนให้บางครอบครัวมีลูกได้สองคน ในกรณีที่ลูกคนแรกเป็นผู้หญิง มีรายงานว่าผลของนโยบายนี้ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างมากในจีน โดยเฉพาะต่อทารกเพศหญิง และมีผลให้ปัจจุบันโครงสร้างประชากรของจีนมีความเหลื่อมล้ำกันอย่างมากระหว่างเพศหญิงและเพศชาย

๑๓๘ วรเทพ ว่องสรรพการ

คือ ๑) การเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาที่มีความเป็นกลางทางเพศให้มากขึ้น และ ๒) การเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่อยู่เบื้องหลังการใช้ภาษา

รูปแบบการเคลื่อนไหวในแบบแรกเป็นรูปแบบที่นักปรัชญาสตรีนิยมเห็นว่าควรมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาให้มีความเป็นกลางทางเพศมากยิ่งขึ้น เช่น การเปลี่ยนวิธีการใช้ภาษา คำศัพท์ ข้อความ และโครงสร้างของประโยคที่มีลักษณะกีดกันทางเพศ ตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาที่เป็นคำสรรพนาม เช่น ในกรณีที่ไม่ทราบว่าเป็นใครในประโยคเป็นเพศอะไร ก็เสนอว่าให้ใช้คำสรรพนามที่เป็นกลาง เช่น จากตัวอย่างในหัวข้อ ๒.๑ ในประโยคที่ ๑, ๒ และ ๔ ก็เปลี่ยนมาใช้ they, their และ themselves และในกรณีที่ไม่จำเป็นก็ไม่ต้องระบุถึงคำสรรพนามที่ใช้ เช่น ในประโยคที่ ๓ เป็นต้น ในบางกรณีนักปรัชญาสตรีนิยมอาจเห็นว่าควรเลือกใช้สรรพนาม She แทน He เมื่อกล่าวถึงสรรพนามบุรุษที่ ๓

- When reporters cover controversial stories, they have a responsibility...
- All students should bring their notebooks to class every day.
- Customers with complaint should be sent to the service desk.
- Handicapped children may be able to feed themselves. (The University of the Philippines Open University 2012)

มีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้ ทั้งชนิดที่วางบทบาทของเพศชายเป็นบรรทัดฐาน โดยกลับมาให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมทางเพศ หรือไม่แบ่งแยกความแตกต่างโดยใช้ชื่ออ้างอิงเรื่องเพศ รวมถึงการหลีกเลี่ยงไม่ใช้คำศัพท์ที่มีความรุนแรงทางเพศ โดยพยายามเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ที่ใช้ให้มีความรุนแรงทางเพศลดลง ตัวอย่างเช่น

Man	เป็น	Human
Man and wife	เป็น	husband and wife
Connors and Miss	เป็น	Mr. Connors and Miss Navratilova
Old maid	เป็น	Spinster

หรือตัวอย่างคำในภาษาไทย เช่น

นุรุชไปรษณีย์	เป็น	เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์
นายตำรวจ, ตำรวจหญิง	เป็น	เจ้าหน้าที่ตำรวจ
นายแพทย์, แพทย์หญิง	เป็น	แพทย์

นักปรัชญาสตรีนิยมเห็นว่าการปฏิรูปภาษาจะเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถยุติกระบวนการการผลิตซ้ำของทัศนคติและความเชื่อในสังคมแบบชายเป็นใหญ่ให้ลดลงได้ หรืออย่างน้อยหากสังคมเริ่มหันมาพิจารณาการใช้ภาษาให้มากขึ้น ก็จะส่งผลดีต่อเรื่องความเสมอภาคทางเพศตามมา และในท้ายที่สุดจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเรื่องทัศนคติที่อยู่เบื้องหลังการใช้ภาษาได้ แต่ในทางกลับกันหากถือว่าเรื่องภาษาเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อยที่ไม่มีความสำคัญต่อความเสมอภาคทางเพศ และใช้ภาษากีดกันทางเพศต่อไปด้วยข้ออ้างเรื่องความเคยชิน ก็จะไม่สามารถเริ่มต้นแก้ปัญหาเรื่องความเสมอภาคทางเพศได้เลย รวมถึงแนวทางการเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่อยู่เบื้องหลังการใช้ภาษา เช่น การแก้ไขทัศนคติในเชิงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม จึงเป็นส่วนสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่กันในการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงในระดับการใช้ภาษา

บรรณานุกรม

- Cameron, Deborah. 1985. *Feminism and Linguistic Theory*. New York : St. Martin's Press.
- Eizenstien, Zillah R.. 1981. *The radical Future of Liberal Feminist*. New York : Longman.
- Gay, William C.. *The Reality of Linguistic Violence Against Women*. in *Gender Violence : Interdisciplinary Perspectives*, 467–473. Laura O'Toole and Jessica Schiffman, ed. New York : New York University Press, 1997.
- Mercier, Adle G.. *A Perverse Case of the Contingent A Priori : On the Logic of Emasculating Language (A Reply to Dawkins and Dummett)''*. in *Philosophical Topics* 23 (2), 221–259. Sally Haslanger, ed., 1995.
- Moulton, Janice. *The Myth of the Neutral "Man"*. in *Feminism and Philosophy*. 124–37. M. Vetterling–Braggin, F. Elliston and J. English, ed. Littlefield : Adams and Co., 1977.
- Online Etymology Dictionary, Woman, [online], available on <http://www.etymonline.com/index.php?term=woman>, 12 September 2012.
- Stanford Encyclopedia of Philosophy, Feminist Philosophy of Language, [online], available on <http://plato.stanford.edu/entries/feminism-language/>, 13 September 2012.
- The University of the Philippines Open University, Sexism in language, [online], available on http://www.upou.edu.ph/gender/gender_fair.htm, 19 September 2012.

